

Семко Лариса
науковий співробітник відділу математичної
та інформатичної освіти
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна
L_Semko@ukr.net

Роль та особливості методичних посібників з інформатики в гімназії

Навчання інформатики має велике значення для реалізації потенціалу загальної середньої освіти і змінюється в умовах фундаменталізації змісту освіти, що, у свою чергу, впливає на методичну систему навчання інформатики. Нині стає все більш зрозуміло, що в курсі інформатики необхідно освоювати не лише часткові аспекти прикладної спрямованості, а й формувати загальні основи взаємодії з інформаційними технологіями, узагальнені методи і засоби. Сьогодні методична система навчання інформатики динамічно змінюється, прагнучи забезпечити максимальне досягнення учнями особистісних, предметних і метапредметних освітніх результатів нової концепції Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Постійний пошук найбільш вдалої методики в останні роки тісно пов'язаний з розвитком засобів інформаційних технологій, які, за результатами дидактичних і психолого-педагогічних досліджень мають найбільший потенціал [1].

Сучасні зміни змісту і структури загальної середньої освіти мають глибинний характер і потребують оновлення всіх складових навчально-виховного процесу. Зрозумілим є й постійне оновлення методичних розробок, тому виникає потреба в методичних посібниках для вчителя, які набули широкого використання. Нині настала потреба шукати нові концептуальні підходи до методики навчання користування програмними засобами і необхідність змін у підходах до викладання загальних принципів побудови і функціонування ІКТ.

Методичний посібник – методичне видання, яке описує і регламентує роботу методиста, що регулює способи здійснення практичної педагогічної

діяльності. Модель методичного посібника відображає в собі спроектовані дидактичні основи навчання, методичні напрями оптимального використання змісту підручника, озброєння вчителя сучасними прийомами і методами проведення уроку, забезпечує цілісне бачення вчителем методичної системи вивчення інформатики [2].

Основними завданнями для розробки методичного посібника з інформатики для вчителя є:

- ✓ надати методичну допомогу вчителям, які викладають курс інформатики в сучасних умовах; ознайомити з методикою технологічного навчання на уроках інформатики;

- ✓ допомогти у постановці методичних цілей формування інформаційно-технологічних умінь під час вивчення окремих тем курсу;

- ✓ допомогти в узагальненні змісту певної теми, тобто виділення інформаційно-технологічних вмінь, знань та навичок, які необхідні для опанування інформатичних технологій;

- ✓ ознайомити з методичними прийомами проведення уроків інформатики; узагальнити шляхи творчої педагогічної діяльності на уроках інформатики;

- ✓ забезпечити зведення значної кількості інформації у систему (для формування знань і умінь); відобразити систематичність, послідовність, логічність викладу матеріалу курсу інформатики.

Таким чином, методичний посібник з інформатики має показувати, які можливості для диференційованого підходу до навчання учнів є в окремих випадках, як організувати самостійну роботу, як будувати класну і позакласну роботу тощо. В цілому, воно має управляти не тільки процесом усвідомлення вчителем цілей навчання, а й усвідомленням змісту і структури навчального матеріалу.

Методичний посібник з інформатики повинен забезпечувати зведення значної кількості наукової інформації у систему, логічно пов'язаних між собою елементів для формування знань, умінь, відобразити систематичність та

інтегрованість, послідовність і логічність викладу матеріалу підручника. Призначення змісту методичного посібника полягає у розкритті функцій кожної вправи, способів її трансформації для забезпечення диференціації та індивідуалізації навчання. Він повинен містити також перелік методичної та довідкової літератури, яку вчитель може використати під час підготовки до уроку.

Для визначення структури методичного посібника розглянемо вимоги до нього. Методичний посібник має допомагати вчителю не тільки усвідомлювати цілі навчання, а й показувати, як їх пов'язати з конкретним матеріалом. Він повинен забезпечувати створення у вчителя потрібної установки, орієнтувати його в тому, як при заданих цілях може бути організований урок, в якій послідовності і як виконувати завдання, як представляти і пояснювати матеріал, перевіряти його засвоєння, які варіанти виконання завдань в тому або іншому конкретному випадку.

Під час розробки методичного посібника для вчителя потрібно враховувати, що навчальна програма з інформатики має бути основним орієнтиром, а невід'ємною частиною допомоги – виклад наукової концепції курсу інформатики, характеристики перспектив кожного розділу змісту в шкільному курсі. Методична частина має відповідати логіці чинного підручника з інформатики, визначати обсяг і глибину вивчення кожного питання, задавати перелік основних понять і провідних ідей і, звичайно ж, надавати вчителю допомогу по засвоєнню цих елементів навчального матеріалу. У посібнику повинні міститися рекомендації вчителю. Доцільно, щоб в ньому були також зразки розв'язання найскладніших практичних завдань курсу, система самостійних і контрольних робіт з інформатики.

При розробці методичних посібників особливо важливо розкрити шляхи виконання вимоги реформи щодо розширення можливостей вчителів у виборі оптимальних методів, форм і засобів навчання, а також про застосування комп'ютерної технології в навчанні. Необхідно в основу конструювання змісту методичних посібників покласти ідею зв'язку теорії і практики; формування в

молодої людини цілісного наукового світогляду, практично значущих знань з конкретної галузі продуктивної життєдіяльності людини, які реалізуються на етапі навчання у формі міжпредметних зв'язків: математики, фізики, української мови та літератури, образотворчого мистецтва, трудового навчання тощо [3].

Виходячи з вище зазначеного, нами розроблено методичний посібник для вчителів «Прикладна спрямованість навчання інформатики в гімназії». Викладання курсу інформатики в гімназії вимагає від учителів володіння новітньою методикою навчання, яка суттєво відрізняється від традиційної методики навчання загальноосвітніх дисциплін і усталеної методики навчання інформатики у школі. Саме для опанування цієї методики виникла потреба у розробці таких посібників.

Список використаних джерел

1. Семко Л. Методичні підходи до вивчення інформатики в основній школі. Наукові записки. Випуск 7. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 2. Кіровоград: РВВ КДПУ ім.В.Винниченка. 2015. С. 76-82.

2. Семко Л.П. Структурні компоненти навчально-методичної літератури для вчителя інформатики. Проблеми сучасного підручника: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (28 – 29 травня 2020 р). Педагогічна думка. Київ. 2020. С. 170-172.

3. Семко Л.П. Особливості конструювання методичного посібника з інформатики. Анотовані результати науково – дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2019 рік: наукове видання. Київ. Інститут педагогіки, 2019. С. 179.